

ELS LLIBRES I LES COSES

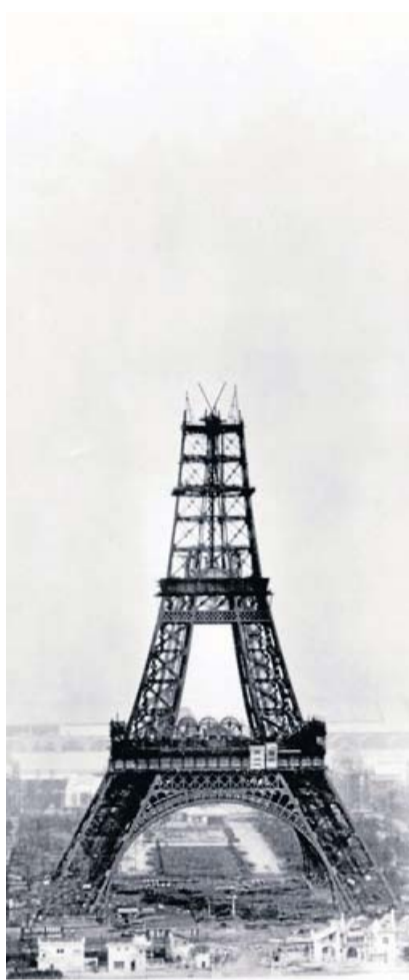

IGNASI ARAGAY

Malgrat el moment que vivim, el vell lema independentista “Ni França ni Espanya, Països Catalans” ha caigut en l’oblit. No tant per França, esclar. Sempre em va semblar que equiparar França amb Espanya era injust. ¿Com podíem posar al mateix sac l’Espanya franquista i la França de la cultura i la revolució? Xavier Febrés acaba de publicar *Breu història de França explicada als catalans*, un llibre que, més que una història, és un assaig històric, un pensar històricament, a la manera de Pierre Vilar, i pensar periodísticament, a la manera de Josep Pla. Amb aquest bagatge, Febrés ha posat negre sobre blanc les seves filies i contradiccions de català afrancesat.

Jo soc de la primera generació que a l’escola vam aprendre anglès i no francès, quan encara hi havia bons professors de francès i mals professors d’anglès. Una llàstima. Els pares, els avis i els besavis tenien o havien tingut París com a far. La Catalunya de principis de segle es va independitzar culturalment d’Espanya mirant nord enllà, sobretot cap a la capital francesa, on pelegrinaven els artistes modernistes i avantguardistes. L’atracció es va mantenir, amb més dificultats, durant el franquisme, amb Perpinyà com l’oasi més pròxim de llibertat, igualtat (l’escola republicana!) i fraternitat. I, tanmateix, tot això passava sense oblidar el jacobinisme centralista ni el mal tracte donat als exiliats de la Guerra Civil.

L’amor-odi dels catalans per França

GETTY

XAVIER FEBRÉS PENSA HISTÒRICAMENT, COM UN ‘FLÂNEUR’, LA NOSTRA RELACIÓ AMB EL PAÍS VEÍ

Amb el llibre de Febrés he recordat i posat dates i arguments a tot aquest amor-odi cap a la *grandeur*. He fet una mica de *flâneur*, en un viatge per la història i la geografia física i sentimental del país dels drets de l’home i de l’ofec de les llengües minoritàries (al segle XVIII, el 70% de la població parlava altres idiomes que no eren el francès: occità, català, basc, picard, normand, borgonyó, flamenc, bretó, alsacià i cors), pel Versalles luxosament obscè de la Pompadour, pel París dels *bobós* (bohèmis burgesos) i les *banlieues* irreformables de la immigració tot i que en molts casos han estat governades durant dècades per l’esquerra. En fi, per aquesta França que sempre ha confós progrés i unió amb integrisme uniformista. I, tanmateix, ja voldríem tenir els seus museus (un Louvre amb 200 milions de pressupost anual) i teatres i índexs de lectura, els seus serveis socials, la seva força econòmica...

El llibre acaba recordant l’intent de Pasqual Maragall de crear una Euroregió mediterrània amb Barcelona com a epicentre i d’incorporar Catalunya a la francofonia. Ni a França ni a Espanya no els ha interessat mai de debò el corredor mediterrani. El tram de l’alta velocitat entre Montpeller i Perpinyà continua pendent. Madrid treballa pel Gran Madrid i París continua sent París. Potser el vell lema independentista no anava tan mal encaminat: ni França ni Espanya... Però bé, com va dir el 25 de juliol del 1593 el primer Borbó, Enric IV, “París bé val una missa”. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIO

[1] El noi del Maravillas
LLUÍS LLACH
Empúries
512 pàgines, 21,50 € **2/10**

[2] Fer-se totes les il·lusions possibles
JOSEP PLA Destino
320 pàgines, 20 € **7/8**

[3] Origen
DAN BROWN
Columna
608 pàgines, 22,50 € **1/15**

[4] Una columna de foc
KEN FOLLETT
Rosa dels Vents
944 pàgines, 24,90 € **3/18**

[5] La mort i la primavera
MERCÈ RODOREDA
Club Editor
448 pàgines, 24,95 € **5/10**

NO-FICCIO

[1] Operació urnes
LAIA VICÈNS I XAVI TEDÓ
Columna
160 pàgines, 15,90 € **1/5**

[2] La màgia de la cuina
CARME RUSCALLEDA I PILARIN BAYÉS
Bridge
360 pàgines, 24 € **2/7**

[3] Transforma la teva salut
XEVI VERDAGUER
Rosa dels Vents
296 pàgines, 17,90 € **3/16**

[4] La confabulació dels irresponsables
JORDI AMAT Anagrama
104 pàgines, 7,90 € **9/8**

[5] El que la terra m’ha donat
LLUÍS FOIX Columna
224 pàgines, 19,90 € **5/12**

CASTELLÀ

FICCIO

[1] Patria
FERNANDO ARAMBURU
Tusquets
648 pàgines, 22,90 € **1/71**

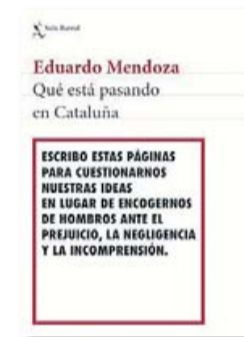
[2] Origen
DAN BROWN
Planeta
640 pàgines, 22,50 € **2/15**

[3] El fuego invisible
JAVIER SIERRA
Planeta
500 pàgines, 21,90 € **4/9**

[4] Los pacientes del doctor García
ALMUDENA GRANDES Tusquets
768 pàgines, 22,90 € **5/19**

[5] Una columna de fuego
KEN FOLLETT
Plaza & Janés
944 pàgines, 24,90 € **3/18**

NO-FICCIO

[1] ¿Qué está pasando en Cataluña?
EDUARDO MENDOZA Seix Barral
48 pàgines, 8 € **3/7**

[2] La alegría de cocinar
KARLOS ARGÜIÑANO
Planeta
420 pàgines, 19,90 € **1/10**

[3] Cree en ti
RUT NIEVES
Planeta
256 pàgines, 20,90 € **5/20**

[4] Transforma tu salud
XEVI VERDAGUER
Grijalbo
296 pàgines, 17,90 € **4/16**

[5] Torres en la cocina
SERGIO TORRES I JAVIER TORRES
Plaza & Janés
224 pàgines, 21,90 € **6/8**

Rànquing setmanal de la Cambra del Llibre de Catalunya
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

“Surt amb la noia que sortia el meu germà”

La frase del títol no surt ben parada de l’anàlisi d’un cap quadrat. Aquest *que*, ens dirà, fa de complement del verb *sortir*, i el complement del verb *sortir* és preposicional: “El meu germà surt *amb una noia*”. Per a ell, doncs, la frase correcta seria “Surt amb la noia *amb qui* (o *amb la qual*) sortia el meu germà”. Però no cal tenir gaire sensibilitat lingüística per adonar-se que mentre que la frase del títol llisca, la “correcta” embarbussa; i que per “correcta” que sigui la segona, la del títol és més viva i habitual.

La nova gramàtica normativa (GIEC), que té la virtut de partir de la descripció, avala (pàg. 1045) la simplificació que practica, sàviament, l’ús espontani quan converteix *amb qui* o *amb la qual* en *que*, si bé considera que repetir la prepo-

sició –la frase “correcta”– també és possible en un registre més formal.

Aquesta elisió és sempre bona –i fins i tot recomanable– quan l’antecedent d’un relatiu fa la mateixa funció en l’oració principal que el pronom relatiu en l’oració de relatiu. Això passa quan el verb es repeteix, però no és imprescindible. El que cal és que l’antecedent i el pronom relatiu vagin amb la mateixa preposició: “Tornarem per la carretera *que* (per on, per la qual) hem vingut”. Venim *per una carretera* i tornem *per una carretera*.

PARTIR DE LA DESCRIPCIÓ EMPENY LA NOVA GRAMÀTICA A AVALAR USOS ESPONTANIS

No és l’única elisió que la llengua fa, i la GIEC accepta, quan l’antecedent i el pronom relatiu van amb la mateixa preposició. De vegades s’elideix l’antecedent, de manera que és com si l’oració de relatiu fes directament de complement a la principal: “Dona-ho a qui ells ho van prendre”. La versió cap quadrada seria: “Dona-ho a aquell a qui ells ho van prendre”. I tornant a la frase del títol, podríem dir i escriure: “Surt amb qui sortia el meu germà”.

I si he dit “és com si” és perquè, en aquest cas, no es tracta d’una oració de relatiu adjectiva. Fixeu-vos que no podem dir “Dona-ho al qual ells ho van prendre” ni tampoc “Surt amb la qual sortia el meu germà”. Són relatives lliures, sense antecedent, que exigeixen el pronom *qui*. ♦♦